

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

De pœnitentia. Vnde dicitur pœnitentia. Quid sit pœnitentia. Quid sit
pœnitere A. B

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

manducat? Deus nouit hoc. De hoc cœlesti myste-
rio aliqua perstrinximus à catholicis fideliter te-
nenda, Qui n. his contradicit hæreticus iudicatur.

*Hil. lib. 2. de
tri. ad pr. Idē
Hil. ante me-
diū li. 8. Hi-
eron. ca. 5. ad
Gala. & Os.
ca. 9. Aug. l.
de utilitate
credend. &
ad honoratū
cap. 1. tom. 6.*

Quid faciat hæreticum, & quid sit hæreticus. B
Ne a. ignores quid faciat hæreticum, vel quid
sit hæreticus, audi breuiter quid indē sancti do-
ctores tradant. Hilar. ait. extiterūt plures, qui cœ-
lestium verborum simplicitatem, non veritatis
ipsius absolutionem susceperunt? aliter interpre-
tantes, quā dictorum virtus postularet. De intelli-
gentia n. hæresis, non de scriptura est: & sensus nō
sermo, sit crimen. Idem in 8. intelligentiæ sensus in
crimine est. Hiero. dicit, quod ex verbis inordina-
te prolatis incurritur hæresis Aug. definiens quid
sit hæreticus, ait. Hæreticus est qui alicuius tēpo-
ralis cōmodi & maxime gloriæ principatusq; sui
gratia, falsas ac nouas opiniones gignit vel sequitur.

DE POENITENTIA.

DISTINCT. XIV.

*Hiero. in cō-
mentariis ad
illud Esa 3.
Agnitio vul-
tus corū t. 9.
& t. 1. epi. ad
Demetriadē
de virginita-
te seruanda
ante mediū.*

Post hæc de pœnitentia agendum est. Pœnitentia longe positis à Deo necessaria est, appropinquant. Est n. vt ait Hieron. secunda tabula post naufragium: quia si quis vestem innocentie in baptismo perceptam peccando corruerit, pœnitentia remedio reparare pōt. Prima tabula est baptismus, vbi deponitur vetus homo & induitur nouus. Secunda pœnitentia, quia post lapsum resurgimus, dum vetustas reuersa repellitur, & nouitas perdita resumitur. Post baptismum prolapsi per pœnitentiam renouari valent, sed non per baptismum. Licet homini sæpius pœnitere sed non baptizari, baptismus tantum est sacramentum: sed pœnitentia dicitur & sacramentum & virtus mentis. Est n. pœnitentia interior, & est exterior. Exterior sacramentum est: interior virtus mētis est: & vtriusq; causa salutis est & iustificationis. Vtrū vero omnis exterior pœnitentia sit sacramentum, vel si non ois, qua

quæ hoc nomine censenda fit, consequenter inue- *Matth. 6. a*
 stigabimus. A pœnitentia cœpit Ioan. prædicatio *Isa. 66. 10. l. 6.*
 dicentis. Pœnitentiã agite: appropinquabit n. re- *etymologia-*
 gnũ cœlorum. Quod a prece docuit, illud post ve- *ra. Esa. 26. 6*
 ritas prædicauit, exordium sumens sermonis à pœ-
 nitentia: Pœnitentia dicitur à puniendo qua quis
 punit illicita, quæ commisit. Pœnitentię virtus ti-
 more cœcipitur, Vnde Esa. A timore tuo Dñe con-
 cepimus & peperimus spiritũ salutis. Est a. pœni-
 tentia, vt ait Ambros. mala præterita plangere, &
 plangenda iterum non committere. Itẽ Greg. Pœ- *Greg. ho. 24.*
 nitere est antea acta peccata deslere, & flenda non *de euangelio*
 cõmittere. Nam qui sic alia deplorat, vt alia tamẽ *Luc. 15. Dõ.*
 cõmittat, adhuc pœnitentiã agere aut ignorat, aut *1 post tri. ad*
 dissimulat. Quid n. prodest, si peccata luxurię quis *finem.*
 defleat, & adhuc auaritię æstib. anhelat? His verbis
 quidẽ vehementius inhzentes, contendunt vere
 pœnitentię vltra non posse peccare dãnabiliter: &
 si grauitèr peccauerit. Verã non præcessisse pœni- *Isi. in lib. 2.*
 tentiã. Quod alijs etiam muniunt testimonijs. Ait *de summo*
 n. Isidorus, Irrisor est & non pœnitens; qui adhuc *bono cap. 16.*
 agit quod pœnitet. Nec videtur Deũ poscere sub- *2. P. t. 2. d*
 ditus, sed subsannare superbus. Canis reuersus ad
 vomitũ, & pœnitens ad peccatum. Multi lachry-
 mas in desinenter fundunt, & peccare nõ desinunt.
 Quosdã accipere lachrymas ad pœnitentiam cer-
 no, & affectum pœnitentię non habere: quia incõ-
 stantia mentis nunc recordatione peccati lachry-
 mas fundunt, nunc reuiuiscete vsu, ea quę fleue- *Esa. 1. e*
 runt iterãdo cõmittunt. Esaias de peccatorib. di- *Isi. li. pri. so-*
 cit, Lauamini mudi estote. Lauatur & mudi est, *li. oquiorum*
 qui & præterita plangit, & flenda iterũ non com- *in fin. Aug.*
 mittit lauatur & non est mundus, qui plangit, quæ *serm. 6. De*
 gessit, nec deserit, & post lachrymas ea, q̄ defleue- *tempore.*
 rat repetit. Item Aug. Inanis est pœnitentia quam *Gr. pa. 3.*
 sequens culpa coinquinat. Nihil profunt lamenta, *pastor ad-*
 si replicantur peccata. Nihil valet veniam à malis *monition 31.*

*Greg. pap. 3. pastor. admo-
nitione 31.
Super epi. 2.
c. 2. Ne forte
abundantio-
ri tristitia.
Am. se. 22. n.
Psal. 118. ad
princ.*

poscere, & mala denuo iterare. Itē Greg. Qui com-
missa plangit, nec tñ deserit, pœna grauiori se sub-
ijcit. Itē Amb. Repræhenduntur, qui sæpius agen-
dam pœnitētiam putant: qui luxuriantur in Chri-
sto. Nam si vere pœnitentiam in Christo agerent,
iterandā postea nō putarent, quia sicut vnum ba-
ptisma, ita vna est pœnitentia. His alijsq; plurib;
vtuntur in assertionē suæ opinionis. Sed Amb. di-
cit. Hęc vero penitētia est, cessare à peccato. Et ite-
rum, Magni profect⁹ est renuntiasse errori. Imbu-
tos n. vitijs animos exurere atq; emundare virtu-
tis est perfectæ & cœlestis gratiæ, & ideo sane ita
definiri pōt. Pœnitētia est virt⁹, vel gratia qua cō-
missa mala cum emēdationis pposito plangimus
& odimus, & plangenda vltorius cōmittere nolu-
mus: quia pœnitentia vera, est in animo dolere, &
odire vitia. Vnde illa verba præmissa, pœnitere est
anteacta deslere, & flenda non cōmittere: recte sic
accipi possunt, vt non ad diuersa tempora, sed ad
idē referantur: vt sc. tempore quo deslet cōmissa
mala, non cōmittat voluntate vel opere flenda, q̄
innuitur ex verbis consequentib;. Nam qui sic alia
deplorat, &c. Hinc Aug ait, Cauendum est, ne quis
existimet nefanda illa crimina (qualia qui agunt,
regnum Dei nō possidebunt) quotidie perpetranda,
& elemosynis redimenda. In melius est n. vita
mutanda: & per elemosynas de peccatis præteri-
tis propitiandus est Deus, non ad hoc emēdamus
quodammodo, vt ea semper liceat impune com-
mittere. Nemini n. dedit laxamētum peccandi, &
si miserando deleat cōmissa peccata, si non satisfa-
ctio congrua negligatur. Itē Pius Papa. Nihil pro-
dest homini ieiunare & orare, & alia religionis o-
pera agere, nisi mens ab iniquitate reuocetur. Qui
ergo à malis sic mentē reuocat, vt cōmissa plāgat,
& plangenda cōmittere non velit, nec satisfacere
negligit, vere pœnitet, Nec ideo nō est vera pœni-
tētia,

*Aug. in enc. 1.
c. 10. in tom.*

*Pius Pap. 1.
epist. 1. ad o-
mnes fide-
les in fin.
De pœn. di. 3.
cap. Nihil
prodest.*

tētia,
infirm
tens,
tare v
qui p
tēpus
ei fuf
perfe
seque
Inani
seque
geher
niten
rum,
fieren
Sed &
& pœ
reuit
runt.
Ideo
subse
vero
rant
vale
sunt
plicē
in fir
tur c
deur
non
dinē
in ex
De h
ager
dan
mal
etia

tētia, quia forte post, nō de proposito, sed casu, vel infirmitate peccabit. Ille a. irrifor est & non pœnitens, qui sic cōmissa plangit, vt plangenda voluntate vel opere committere non desinat. Ille etiam qui post lachrymas repetit quæ fleuit, lauatur ad tēpus, sed mundus non est. i. illa munditia non est ei sufficiens ad salutē: quia est momentanea, non perseverans. Itē illud, Inanis est pœnitentia, quam sequens culpa coinquinat, sic intelligendum est. Inanis est: sc. carens fructu illius pœnitentiæ quam sequens culpa inquinat. Illius n. fructus est vitatio gehennæ & adeptio gloriæ. Mortificatur n. illa pœnitentia, & alia antea cta bona persequens peccatum, vt nō sortiantur mercedē, q̄ meruerunt cum fierent, & q̄ haberent si peccatum non succederet. Sed & si de peccato succedenti pœnitentia agatur, & pœnitentia quæ præcessit, & alia antea cta bona reuiuiscunt: sed illa tātum, quæ ex charitate p̄dierunt. Illa n. sola viva sunt, quæ ex charitate fiunt. Ideo q̄ si per sequentia peccata mortificantur, per subsequentiē pœnitentiā reuiuiscere possunt. Quæ vero sine charitate fiunt, mortua & inania generantur: & ideo per pœnitentiā reuiuiscere non valent. Similiter intelligendum est illud. Nihil p̄sunt lamenta, &c. Et illud. Nihil valet, &c. Si n. replicētur peccata, nihil valet ad salutē vel ad veniā in fine præcedens lamentum, quia nihil relinquitur de vitæ munditia: quia aut peccata dimissa redeunt, vt quibusdam placet cum replicātur: vel si non redeunt, eis tamen deleris propter ingritudinē ita reūs & imundus cōstituitur, cum adhuc in expiandis implicatur, ac si iam deleta redirent. De hoc tamen sc. an peccata redeant, post plenius agemus. Similiter nihil valet ad salutem obtinendam, vel ad munditiam vitæ habendam, veniā de malefactis poscere, & malefacta denuo iterare. Ita etiam intelligendum est illud q̄ idem August. a. libi

Aug. in l. de vera & falsa penitencia. cap. 8. in medio eiusdem. in tom. 4. Eodem li. c. 8. post med. Aug. cap. 13. eiusd. lib. de penit. vera. Ican. 5. c. 8. s. 6.

ait. Pœnitentia est quædã dolentis vindicta, semper puniens in se, quod dolet commisisse: & infra. Quotidie dolendum est de peccato, quod declarat ipsa dictionis virtus. Pœnitere n. est pœnam tenere: vt semper puniat in se vlciscendo, quod commisit peccando. Ille a. pœnam tenet, qui semper vindicat, quod commisisse se dolet. Pœnitentia ergo est vindicta semper puniens in se, quod dolet commisisse. Quid restat nobis, nisi dolere in vita? vbi enim dolor finitur, deficit & pœnitentia. Si vero pœnitentia finitur, quid relinquitur de venia? Tamdiu gaudeat & speret de gratia, quamdiu sustentatur à pœnitentia. Dicit enim Dominus, Vade, & amplius noli peccare: non dixit, Ne pecces sed nec voluntas peccandi in te oriatur. Quod quomodo seruabitur, nisi dolor in pœnitentia continue custodiatur? Sed semper doleat, & de dolore gaudeat: & non sit satis, quod doleat, sed ex fide doleat, & non semper doluisse doleat.

Determinatio intelligentiæ dictorum.

De pœnitentia perfectorum, vel ad salutem sufficienti intelligendum est, quod supra dixit, se. Pœnitentia est vindicta semper puniens, quod commisit: & alia huiusmodi. Illud vero, Si pœnitentia finitur, nihil de venia relinquitur: dupliciter accipi pot. Si n. iuxta quorundam intelligentiam, peccata dimissa redeunt, facile est intelligere nihil de venia relinqui: quia peccata dimissa iterum replicantur. Sicut n. ille, qui ex seruitute in libertatem manu mittitur, interim vere liber est, & tamen propter offensam in seruitute postea reuocatur: sic & pœnitentia peccata vere dimittuntur, & tamen propter offensam, quæ replicatur, iterum redeunt. Si vero non redire dicantur, sane potest dici etiam sic nihil de venia relinqui: non quod dimissa peccata iterum impurentur, sed quia propter ingratitudinem ita reus & immundus constituitur, ac si illa redirent.

De